

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ความคาดหวังของประชาชนต่อศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลบางศรีเมือง” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การศึกษาครั้งนี้แบ่งวิธีการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การค้นคว้าจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) โดยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำราทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ รวมทั้งงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในการศึกษา

2. การศึกษาค้นคว้าสำรวจจากภาคสนาม (Field Study)

2.1 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) สอบถามจากสมาชิกเครือข่ายยุติธรรมชุมชนในเขตพื้นที่ เทศบาลเมืองบางศรีเมือง ผู้ศึกษาใช้เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการค้นคว้าเอกสารตำรา ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.2 โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยใช้รูปแบบการสนทนาอย่างมีเป้าหมายกับประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งเป็นผู้นำชุมชนที่เป็นเครือข่ายยุติธรรมชุมชนบางศรีเมือง จำนวน 6 คน

การสร้างเครื่องมือ

1. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำการวิจัย เพื่อทำความเข้าใจเนื้อเรื่องที่จะศึกษา

2. นำข้อมูลและแนวคิดที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมมาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์และกำหนดให้คำถามมีลักษณะครอบคลุมเนื้อเรื่องที่ต้องการศึกษาและตอบได้ตรงกับข้อเท็จจริง

3. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและแก้ไขเพื่อให้เกิด ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity)

4. นำแบบสอบถามมาแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง แล้วนำแบบสอบถามไปใช้เก็บข้อมูลทดสอบ (Pre-Test) กับเครือข่ายยุติธรรมชุมชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 30 ราย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่จะศึกษาจากชุมชนทำอิฐตำบลทำอิฐอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลทำอิฐดำเนินการภารกิจเครือข่ายยุติธรรมชุมชนในพื้นที่จากนั้นทดสอบความน่าเชื่อถือของเนื้อหา (Content Reliability) โดยใช้วิธีการสัมประสิทธิ์ของแอลฟา (Alpha Coefficiency) ของคอนบราช (Cronbrach) โดยมีค่าตั้งแต่ 0.78 ขึ้นไป

5. นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขปรับปรุงเพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบางศรีเมือง

เนื้อหาของแบบสอบถาม

ลักษณะของเนื้อหาแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความคาดหวัง
2. ส่วนที่ 2 เป็นคำถามที่สอบถามเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังของประชาชนต่อศูนย์ยุติธรรมชุมชน ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ ด้วยคำถามปลายปิด โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และกำหนดคะแนนในแต่ละระดับมาแจกแจงความถี่และแปลความหมายระดับความคาดหวังต่อไป
3. ส่วนที่ 3 ข้อเสนอนะ เพิ่มเติมอื่น ๆ ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบปลายเปิด โดยเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ตลอดจนให้ข้อเสนอนะที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

เนื้อหาของแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questions) เพื่อการสัมภาษณ์ในรูปแบบเชิงลึก (In-Depth Interview) ซึ่งมีการกำหนดประเด็นที่ต้องการศึกษาไว้ 4 ประเด็น ดังนี้

- 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์
- 2) ข้อมูลปัจจัยทางสภาพสังคมของผู้ถูกสัมภาษณ์
- 3) ความคาดหวังของเครือข่ายยุติธรรมชุมชนที่มีต่อศูนย์ยุติธรรมชุมชน
- 4) ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ประสงค์ที่จะศึกษาต่อถึงความคาดหวังของเครือข่ายยุติธรรมชุมชนต่อศูนย์ยุติธรรมตำบลบางศรีเมืองซึ่งมีสมาชิกเครือข่ายยุติธรรมชุมชนซึ่งพักอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลบางศรีเมือง โดยการแบ่งกลุ่มประชากรตามวิธีการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม กำหนดประชากรโดยเลือกเก็บเครือข่ายยุติธรรมชุมชนบางศรีเมือง ทั้งหมดจำนวน 120 คน
2. ประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Study) คือเครือข่ายยุติธรรมชุมชนบางศรีเมืองจำนวน 6 คนที่เป็นผู้นำชุมชนโดยเลือกสัมภาษณ์ ดังนี้
 - เครือข่ายยุติธรรมชุมชนที่เป็นผู้นำชุมชนและมีส่วนร่วมกับการงานยุติธรรมชุมชนในระดับมาก จำนวน 2 คน
 - เครือข่ายยุติธรรมชุมชนที่เป็นผู้นำชุมชนและมีส่วนร่วมกับการงานยุติธรรมชุมชนในระดับปานกลางจำนวน 2 คน
 - เครือข่ายยุติธรรมชุมชนที่เป็นผู้นำชุมชนและมีส่วนร่วมกับการงานยุติธรรมชุมชนในระดับน้อยจำนวน 2 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษามีขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

1. ทำการส่งแบบสอบถามตามจำนวนประชากรที่ใช้ศึกษาในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบางศรีเมืองด้วยการขอความอนุเคราะห์จากคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลบางศรีเมือง

เป็นผู้เก็บรวบรวมแบบสอบถามโดยอธิบายวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลบางศรีเมืองทราบ จากนั้นคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลบางศรีเมืองจะโทรศัพท์ประสานงานให้เครือข่ายยุติธรรมชุมชนในพื้นที่มาตอบแบบสอบถามที่ศูนย์ยุติธรรมชุมชน ซึ่งใช้เวลาจำนวน 7 วันเครือข่ายยุติธรรมชุมชนจึงเข้ามาตอบแบบสอบถามครบทุกคน

2. นำแบบสอบถามที่เก็บคืนจากคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลบางศรีเมือง พร้อมทั้งตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

3. ประมวลผลและวิจัยข้อมูลโดยอาศัยโปรแกรมสำเร็จรูป Statistic Package for Social Science Research X personnel Computer plus)

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

1. ติดต่อประสานงานบุคคลที่เลือกไว้ในการศึกษาเพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์ และนัดหมายวัน เวลา สถานที่ ในการสัมภาษณ์

2. สัมภาษณ์เจาะลึก ให้ครอบคลุมประเด็นในเรื่องที่ต้องการศึกษา โดยวิธีการบันทึกเทปบันทึกเสียงซึ่งใช้เวลาสัมภาษณ์คนละ 30 นาที

3. นำผลการสัมภาษณ์ที่ได้มาสรุปให้ครบถ้วนตามความต้องการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) ซึ่งผู้ศึกษาใช้มาตราวัดระดับความคิดเห็น โดยกำหนดการเลือกไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ

มากที่สุด มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 5

มาก มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 4

ปานกลาง มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 3

น้อย มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 2

น้อยที่สุด มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 1

และในการแปลความหมายคะแนนจากแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้พิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ย \bar{X} และแบ่งช่วงระดับคะแนนความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ด้วยวิธีการหาอันตรายภาคขึ้น

ดังนั้นจึงแบ่งระดับความพึงพอใจได้ ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{5} = 0.8$$

จากเกณฑ์ดังกล่าว ผู้ศึกษาได้กำหนดการแปลความหมายของระดับความคาดหวัง ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00	แปลความหมายว่า	ความคาดหวังระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20	แปลความหมายว่า	ความคาดหวังระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40	แปลความหมายว่า	ความคาดหวังระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60	แปลความหมายว่า	ความคาดหวังระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.81	แปลความหมายว่า	ความคาดหวังระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ค่าทางสถิติดังนี้

1. ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้หลักสูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบ} \times 100}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}}$$

2. ใช้การวิเคราะห์ค่ามัธยฐานเลขคณิต (Mean) โดยใช้สูตร

$$\text{Mean} = \frac{\sum fx}{N}$$

$$\text{Mean} = \text{ค่าคะแนนเฉลี่ย}$$

$$N = \text{จำนวนคำตอบทั้งหมด}$$

$$f = \text{จำนวนความถี่ของแต่ละคำตอบ}$$

$$x = \text{ค่าคะแนนคำตอบในแต่ละข้อ}$$

3. การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อแสดงให้เห็นถึงการกระจายน้ำหนักของคำตอบในแต่ละข้อ

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (X_i - \bar{X})^2}{n}}$$

S คือ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

x_i คือ ข้อมูลดิบแต่ละตัว

$\sum (X_i - \bar{X})^2$ คือ Sum of squares ของผลต่าง

\bar{X} คือ ค่าเฉลี่ยของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง

n คือ จำนวนข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง

4. ค่า t -test ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ ซึ่งจำแนกเป็น 2 กลุ่ม

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

โดยที่	t	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย
	\bar{x}_1	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มที่ 1
	\bar{x}_2	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มที่ 2
	S_1^2	แทน	ค่าความแปรปรวนกลุ่มที่ 1
	S_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนกลุ่มที่ 2
	n_1	แทน	จำนวนตัวอย่างกลุ่มที่ 1
	n_2	แทน	จำนวนตัวอย่างกลุ่มที่ 2
	df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ ($n_1 + n_2 - 2$)

5. ค่า one way ANOVA ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ ซึ่งจำแนกออกเป็น 3 กลุ่มขึ้นไป

- ค่า Anova (One-way Analysis of Variance) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อทดสอบสมมติฐานลักษณะทางประชากรศาสตร์อื่น ๆ โดยใช้สูตร F-test

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F-distribution

MS_b แทน ความแปรปรวน (Mean Square) ระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวน (Mean Square) ภายในกลุ่ม

df แทน ชั้นของความเป็นอิสระได้แก่ ระหว่างกลุ่ม ($k-1$)

ภายใน กลุ่ม ($n-k$)

กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ที่ระดับนัยสำคัญ.05 หรือระดับความเชื่อมั่น 95 % โดยใช้สูตรตามวิธีเชฟเฟ (Scheffe) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยประชากร

$$Sf = \sqrt{(k-1)F_{\alpha, k-1, N-k}} \sqrt{MSw \left[\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j} \right]}$$

เมื่อ	MSw	=	ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนภายในกลุ่ม
	n_i, n_j	=	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ i และ j
	N	=	จำนวนตัวอย่างทั้งหมด
	k	=	จำนวนกลุ่ม

ค่า $F_{(\alpha, k-1, N-k)}$ ได้มาจากการเปิดตารางที่ F ที่ $\alpha = 0.05$, $df_1 = k-1$, $df_2 = N-k$

6. ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05

วิธีเสนอผลการศึกษา

นำเสนอผลการศึกษาแบบวิเคราะห์ทางสถิติ สรุปผลเป็นข้อตามตารางแผนภูมิ เป็นข้อมูลทางสถิติ ประกอบการบรรยาย โดยแบ่งออกเป็น 5 บท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา

บทที่ 4 ผลการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษา

บทที่ 5 การสรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ